

PRAWA WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

Przedmiot, treść i naruszenie

Ewa Nowińska, Urszula Promińska
Krystyna Szczepanowska-Kozłowska

PRAWA WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

Przedmiot, treść i naruszenie

Ewa Nowińska, Urszula Promińska
Krystyna Szczepanowska-Kozłowska

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 25 stycznia 2021 r.

Recenzent

Dr hab. Justyna Ożegalska-Trybalska

Wydawca

Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Agnieszka Witczak

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Poszczególne rozdziały napisały:

Ewa Nowińska – IV, V, XVI

Urszula Promińska – Wprowadzenie, XV

Krystyna Szczepanowska-Kozłowska – I-III, VI-XIV

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-499-2

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
---------------------	----

Uwagi wprowadzające	19
---------------------------	----

Część I

PATENT, PRAWO OCHRONNE NA WZÓR UŻYTKOWY, PRAWO Z REJESTRACJI WZORU PRZEMYSŁOWEGO, DODATKOWE ŚWIADECTWO OCHRONNE

Wstęp – Prawo własności przemysłowej na tle uregulowań normatywnych konwencji międzynarodowych	23
---	----

Rozdział I

Wynalazek jako przedmiot ochrony patentu	29
1. Wprowadzenie	29
2. Wynalazek posiadający zdolność patentową	30
3. Techniczny charakter rozwiązania	31
4. Rozwiązania, które nie są wynalazkami w rozumieniu art. 28 p.w.p.	36
4.1. Odkrycia, teorie naukowe, metody matematyczne	37
4.2. Wytwory o charakterze estetycznym	37
4.3. Schematy, zasady i metody przeprowadzenia procesów myślowych, rozgrzywanie gier lub prowadzenie działalności gospodarczej	38
4.4. Wytwory lub sposoby niemożliwe do wykorzystania	38
4.5. Programy komputerowe	38
4.6. Przedstawienie informacji	38
5. Nowość wynalazku	39
6. Poziom wynalazczy	46
7. Przemysłowa stosowalność	51
8. Wyłączenia od patentowania	52
8.1. Wynalazki, których wykorzystywanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym lub dobrymi obyczajami	53
8.2. Odmiany roślin i rasy zwierząt oraz czysto biologiczne sposoby hodowli	57
8.3. Sposoby leczenia ludzi i zwierząt oraz sposoby diagnostyczne	60

Rozdział II**Wzór użytkowy jako przedmiot ochrony prawa ochronnego**

na wzór użytkowy	65
1. Definicja wzoru użytkowego	65
2. Przesłanki zdolności rejestracyjnej	69

Rozdział III

Projekt racjonalizatorski	71
1. Definicja projektu racjonalizatorskiego	71
2. Regulamin racjonalizacji	72
3. Skutki prawne przyjęcia projektu racjonalizatorskiego przez przedsiębiorcę	72

Rozdział IV

Wzory przemysłowe	75
1. Uwagi wstępne	75
2. Pojęcie wzoru przemysłowego w prawie międzynarodowym i rozwiązaniach unijnych	78
2.1. Konwencja paryska i Porozumienie TRIPS	78
2.2. Prawo Unii Europejskiej	80
2.2.1. Wzór podlegający rejestracji	86
2.2.2. Prawo z rejestracji	90
2.2.3. Ochrona wzorów niezarejestrowanych przepisami rozporządzenia	90
3. Ochrona wzorów przemysłowych w prawie polskim	93
3.1. Uwagi wstępne	93
3.2. Ochrona wzorów przemysłowych w ustawie – Prawo własności przemysłowej	95
3.2.1. Przedmiot ochrony, postać wytworu, wytwór	95
3.2.2. Nowość i indywidualny charakter wzoru	100
3.2.3. Części składowe wytworu złożonego	118
3.2.4. Brak zdolności rejestracyjnej wzoru	122
4. Postępowanie rejestracyjne przed Urzędem Patentowym	129
4.1. Podmiot uprawniony do zgłoszenia wzoru przemysłowego do ochrony	129
4.2. Zasady postępowania przed Urzędem Patentowym	130
4.2.1. Warunki formalne dokumentacji zgłoszeniowej, decyzje Urzędu Patentowego	130
4.2.2. Pierwszeństwo do uzyskania prawa z rejestracji	134
4.2.3. Dalsze kwestie postępowania zgłoszeniowego	139
4.2.4. Decyzja o udzieleniu prawa z rejestracji	141
5. Prawo z rejestracji wzoru przemysłowego	141

5.1. Prawa twórcy.....	141
5.1.1. Ochrona dóbr osobistych twórcy wzoru przemysłowego.....	141
5.1.2. Majątkowe prawa twórcy i innych podmiotów uprawnionych do wzoru przemysłowego	146
5.2. Treść i zakres prawa z rejestracji.....	148
5.3. Ograniczenie prawa z rejestracji.....	156
5.3.1. „Dozwolony użytek” chronionych wzorów przemysłowych	156
5.3.2. Przywilej komunikacyjny i klauzula napraw	160
5.3.3. Uprawnienia użytkacza uprzedniego	162
5.4. Ustanie prawa – unieważnienie i wygaśnięcie prawa z rejestracji.....	163
5.4.1. Unieważnienie prawa z rejestracji.....	164
5.4.2. Tryb postępowania; decyzja.....	166
5.4.3. Wygaśnięcie prawa z rejestracji wzoru.....	168
6. Ochrona wzoru przemysłowego na podstawie ustawy – Prawo własności przemysłowej oraz ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych	170

Rozdział V

Topografia układów scalonych	175
1. Uwagi wstępne	175
2. Ochrona topografii układów scalonych.....	176

Rozdział VI

Zagadnienia podmiotowe	183
1. Tryb postępowania.....	183
2. Twórca jako uprawniony do uzyskania patentu na wynalazek, prawa ochronnego na wzór użytkowy bądź prawa z rejestracji wzoru przemysłowego.....	185
3. Nabycie pierwotne prawa	188
4. Nabycie pochodne prawa do uzyskania patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy i prawa z rejestracji wzoru przemysłowego.....	194
5. Wynagrodzenie twórcy.....	196

Rozdział VII

Patent	201
1. Charakterystyka patentu jako prawa podmiotowego.....	201
2. Rodzaje patentów.....	202
2.1. Uwagi ogólne.....	202
2.2. Patenty wyróżniane ze względu na przedmiot chronionego wynalazku	203
2.3. Patenty wyróżniane ze względu na zachodzące pomiędzy nimi relacje	208
3. Treść patentu.....	211

3.1. Zagadnienia wstępne	211
3.2. Korzystanie zawodowe/zarobkowe	212
3.3. Formy korzystania objęte wyłącznością patentową	213

Rozdział VIII

Naruszenie patentu	221
1. Naruszenie a zakres prawa z patentu	221
1.1. Naruszenie a czasowy zakres prawa	221
1.2. Terytorialny zakres prawa	222
1.3. Naruszenie a przedmiotowy zakres prawa	223
2. Postacie korzystania z wynalazku niestanowiące naruszenia patentu	232
2.1. Przywilej komunikacyjny	232
2.2. Przywilej państwowy	233
2.3. Przywilej badawczy	234
2.4. Wyjątek Bolara	235
2.5. Wykonanie leku w aptece na podstawie indywidualnej recepty lekarskiej	240
2.6. Korzystanie z materiału biologicznego	241
2.7. Wcześniejsze używanie	241
2.8. Przywilej farmerski	246
3. Wyczerpanie patentu	247
3.1. Wprowadzenie	247
3.2. Wprowadzenie do obrotu	250
3.3. Zakres wyczerpania prawa	253
3.4. Wyczerpanie patentu na wynalazek biotechnologiczny	253
3.5. Szczególny mechanizm	254

Rozdział IX

Dodatkowe świadectwo ochronne	257
1. Wprowadzenie	257
2. Warunki uzyskania dodatkowego świadectwa ochronnego	260
3. Pojęcie produktu	261
4. Produkt leczniczy	263
5. Patent podstawowy	266
6. Pozwolenie na wprowadzenie do obrotu	270
7. Produkt, który nie był uprzednio przedmiotem świadectwa	272
8. Przedmiot i zakres ochrony	275
9. Czas ochrony	277
10. Podmiot uprawniony do uzyskania dodatkowego świadectwa ochronnego	280
11. Obrót prawami ze świadectwa	281
12. Ustanie dodatkowego świadectwa ochronnego	282

Rozdział X

Prawo ochronne na wzór użytkowy	285
1. Prawo ochronne na wzór użytkowy jako prawo podmiotowe	285
2. Zakres przedmiotowy prawa ochronnego na wzór użytkowy	286

Rozdział XI

Umowy licencyjne	289
1. Wprowadzenie	289
2. Ustawowy model umowy licencyjnej	291
3. Zawarcie i ustanie umowy licencyjnej	294
4. Przejście praw i obowiązków	296
5. Prawa i obowiązki stron umowy licencyjnej	297
6. Szczególne rodzaje licencji	299
6.1. Licencja dorozumiana	299
6.2. Licencja otwarta	300
6.3. Licencja przymusowa	302

Rozdział XII

Rozporządzanie prawem wyłącznym	309
1. Umowy przeniesienia praw wyłącznych	309
2. Obciążenie praw	314

Rozdział XIII

Ustanie praw wyłącznych	319
1. Wprowadzenie	319
2. Unieważnienie	319
2.1. Postępowanie sprzeciwowe a postępowanie unieważnieniowe.....	319
2.2. Podstawy unieważnienia.....	321
2.3. Legitymacja czynna w postępowaniach prowadzących do unieważnienia	326
3. Wygaśnięcie.....	332
3.1. Podstawy wygaśnięcia	332
3.2. Skutki prawne wygaśnięcia prawa wyłącznego	337
4. Wpis do rejestru	337
5. Postępowanie sporne	338
6. Ograniczenie praw wyłącznych	339

Rozdział XIV

Środki ochrony	343
1. Roszczenia i środki pomocnicze	343
1.1. Roszczenie zapobiegawcze	343
1.2. Roszczenie o ustalenie braku naruszenia	344

1.3. Roszczenie o zabezpieczenie dowodów.....	345
1.3.1. Wprowadzenie	345
1.3.2. Legitymacja czynna	346
1.3.3. Legitymacja bierna	346
1.3.4. Przesłanki zabezpieczenia (uprawdopodobnienie roszczenia, interes prawny).....	347
1.3.5. Dowody podlegające zabezpieczeniu.....	349
1.3.6. Przebieg postępowania	351
1.4. Wyjawienie lub wydanie środka dowodowego	352
1.5. Wezwanie do udzielenia informacji	353
1.5.1. Wprowadzenie	353
1.5.2. Legitymacja czynna	353
1.5.3. Legitymacja bierna	353
1.5.4. Ramy czasowe wniosku o udzielenie informacji	354
1.5.5. Zakres informacji	354
1.5.6. Przebieg postępowania	355
1.5.7. Środki służące obowiązanemu (odszkodowanie)	357
2. Roszczenia z tytułu naruszenia.....	357
2.1. Wprowadzenie	357
2.2. Legitymacja czynna	358
2.3. Roszczenie o zaniechanie naruszenia	361
2.4. Roszczenie o wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści.....	363
2.5. Roszczenie odszkodowawcze.....	366
2.6. Roszczenie publikacyjne.....	369
2.7. Roszczenie o usunięcie skutków naruszenia.....	370
2.8. Nakazanie zapłaty stosownej sumy pieniężnej	373
2.9. Okres, za jaki można dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia	374
2.10. Przedawnienie roszczeń	376

Część II

PRAWO OCHRONNE NA ZNAK TOWAROWY, PRAWO Z REJESTRACJI OZNACZENIA GEOGRAFICZNEGO

Rozdział XV

Znaki towarowe i prawo ochronne.....	383
1. Znak towarowy jako dobro niematerialne.....	383
1.1. Natura prawna znaku towarowego	383
1.2. Funkcje znaku towarowego	384
1.2.1. Uwagi wstępne	384
1.2.2. Funkcja oznaczania pochodzenia (odróżniająca).....	386
1.2.3. Funkcja gwarancyjna	387
1.2.4. Funkcja reklamowa	388

1.2.5. Inne funkcje znaku towarowego	388
1.3. Znak towarowy jako przedmiot ochrony	389
2. Znak towarowy jako przedmiot prawa ochronnego	390
2.1. Normatywna definicja znaku towarowego	390
2.2. Otwarty katalog form przedstawieniowych zdolnych do odróżniania	394
2.3. Zdolność do odróżniania oznaczeń stanowiących kształt towaru lub opakowania, koloru <i>per se</i> , oznaczeń dźwiękowych, zapachowych i smakowych w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości	396
3. Zdolność rejestracyjna znaku towarowego	403
3.1. Uwagi wstępne	403
3.2. Przeszkody bezwzględne	404
3.3. Przeszkody względne	418
4. Kategorie normatywne znaków chronionych. Znaki usługowe	424
4.1. Kategorie normatywne znaków chronionych. Kryteria wyodrębnienia	424
4.2. Znak towarowy indywidualny. Znaki wspólne. Wspólne prawo ochronne	425
4.3. Znak powszechnie znany	433
4.4. Znak renomowany	435
4.5. Znak usługowy	437
5. Udzielenie prawa ochronnego. Zasady ogólne	438
5.1. Pierwszeństwo do uzyskania prawa ochronnego	438
5.2. Zgłoszenie znaku towarowego i rozpatrywanie zgłoszenia	442
5.3. Postępowanie w sprawie ochrony międzynarodowych znaków towarowych. Wzmianka	445
6. Prawo ochronne na znak towarowy. Charakterystyka ogólna	446
6.1. Prawo ochronne na znak towarowy jako podmiotowe prawo bezwzględne	446
6.2. Prawo ochronne na znak towarowy jako prawo formalne. Ograniczenie terytorialne i czasowe	447
6.3. Zasada specjalizacji	448
6.4. Majątkowy charakter prawa	449
7. Treść prawa ochronnego na znak towarowy	453
7.1. Używanie znaku towarowego. Charakterystyka regulacji	453
7.2. Charakterystyka używania jako wykonywania prawa ochronnego	454
7.3. Ograniczenie skuteczności prawa wyłącznego	457
8. Ustanie prawa ochronnego na znak towarowy. Unieważnienie i wygaśnięcie	466
8.1. Unieważnienie prawa ochronnego	467
8.2. Wygaśnięcie prawa ochronnego	468
9. Naruszenia prawa ochronnego na znak towarowy	471

9.1. Uwagi wstępne	471
9.2. Bezprawność używania	473
9.3. Naruszenie funkcji oznaczania pochodzenia (art. 296 ust. 2 pkt 1 i 2 p.w.p.)	474
9.4. Naruszenie prawa ochronnego na renomowany znak towarowy (art. 296 ust. 2 pkt 3 p.w.p.)	479
9.5. Środki ochrony	483

Rozdział XVI

Oznaczenia geograficzne	491
1. Uwagi wstępne	491
2. Ochrona oznaczeń geograficznych w umowach międzynarodowych	492
2.1. Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej i akty prawne wydane na jej podstawie	492
2.1.1. Porozumienie madryckie	497
2.1.2. Porozumienie lizbońskie	498
2.1.3. Konwencja streska	499
2.2. Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS)	500
2.3. Porozumienie TRIPS w systemie prawa unijnego i w systemach krajowych	504
2.4. Ochrona oznaczeń geograficznych w prawie Unii Europejskiej	506
2.4.1. Przedmiot ochrony	513
2.4.2. Nazwy rodzajowe	516
2.4.3. Nazwa odmiany roślin lub nazw zwierząt jako ograniczenie rejestracji	519
2.4.4. Nazwy homonimiczne	520
2.4.5. Renoma znaku towarowego jako przeszkoda rejestracyjna	521
2.4.6. Zasady rejestracji	523
2.4.7. Procedura krajowa	524
2.4.8. Procedura unijna	525
2.4.9. Prawo z rejestracji	526
2.4.10. Zmiana warunków specyfikacji	527
2.4.11. Ochrona zarejestrowanych nazw i oznaczeń	528
2.4.12. Cofnięcie rejestracji	530
2.4.13. Ochrona produktów tradycyjnych	530
2.4.14. Produkt górski	532
2.5. Ochrona oznaczeń win	534
2.6. Ochrona oznaczeń napojów spirytusowych	538
2.7. Ochrona oznaczeń wód mineralnych	541
3. Ochrona oznaczeń geograficznych w systemie prawa polskiego	541

3.1. Ochrona na podstawie przepisów zwalczających nieuczciwe działania rynkowe	541
3.1.1. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z 1926 r.	541
3.1.2. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z 1993 r.	544
3.2. Ochrona oznaczeń geograficznych na podstawie ustawy – Prawo własności przemysłowej	553
3.2.1. Definicja ustawowa	553
3.2.2. Nazwy regionalne i oznaczenia pochodzenia	557
3.2.3. Oznaczenia geograficzne a znaki towarowe	561
3.2.4. Oznaczenia homonimiczne	565
3.2.5. Nazwy rodzajowe	566
3.2.6. Warunki formalne rejestracji oznaczenia geograficznego	568
3.2.7. Modyfikacja treści zgłoszenia	571
3.2.8. Udzielanie prawa z rejestracji – zagadnienia proceduralne	572
3.2.9. Prawo z rejestracji oznaczenia geograficznego	573
3.2.10. Używacz uprzedni	575
3.2.11. Wyczerpanie prawa	576
3.2.12. Ograniczenie prawa z rejestracji	578
3.2.13. Obrót prawem z rejestracji	578
3.2.14. Unieważnienie i wygaśnięcie prawa z rejestracji	579
4. Ustawa o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych	581
5. Ochrona oznaczeń geograficznych wód mineralnych i napojów spirytusowych	584
5.1. Geograficzna indywidualizacja wód mineralnych, źródłanych i stołowych	584
5.2. Geograficzna indywidualizacja napojów spirytusowych	586
5.3. Geograficzna indywidualizacja wyrobów winiarskich	588
Bibliografia	591

UWAGI WPROWADZAJĄCE

Własność przemysłowa jako kategoria wyodrębniona z szerszego zbioru praw na dobrach niematerialnych i odróżniana od własności intelektualnej zawdzięcza nazwę i wyznaczenie zakresu przedmiotowego Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej z 20.03.1883 r.¹ Zgodnie z art. 1 ust. 2 tej konwencji przedmiotem ochrony własności przemysłowej są: patenty na wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, znaki usługowe, nazwy handlowe i oznaczenia pochodzenia lub nazwy pochodzenia, jak również zwalczanie nieuczciwej konkurencji, które zostało włączone do pierwotnego tekstu konwencji dopiero w 1900 r. W ujęciu przepisów konwencyjnych własność przemysłowa jest zbiorczym pojęciem obejmującym tę grupę praw do dóbr niematerialnych, których rola i znaczenie ujawnia się w szeroko rozumianym przemyśle, a więc we wszystkich obszarach działalności gospodarczej, bez względu na to, czy dobra te są wynikiem twórczego wysiłku umysłu ludzkiego (wynalazki, wzory użytkowe i przemysłowe), czy oznaczeniami będącymi nośnikami określonych informacji (o przedsiębiorcy, przedsiębiorstwie, pochodzeniu towarów lub usług, o miejscu geograficznym pochodzenia towaru) przydatnych w działalności gospodarczej (znaki towarowe, znaki usługowe, oznaczenia pochodzenia, nazwy pochodzenia, nazwy handlowe). Na tym tle pewne zastrzeżenie może budzić zaliczenie do dóbr własności przemysłowej zwalczania nieuczciwej konkurencji. Jest ono uzasadnione ze względu na niemożliwość wyodrębnienia dobra niematerialnego będącego przedmiotem prawa podmiotowego. Zwalczanie nieuczciwej konkurencji służy ochronie interesu przedsiębiorcy przed nieuczciwymi praktykami konkurentów, a więc ma charakter deliktowy.

Wskazany zakres własności przemysłowej nie może być współcześnie traktowany jako zamknięty. W wyniku rozwoju technicznego, technologicznego i gospodarczego wykształciły się nowe dobra niematerialne wykorzystywane w działalności gospodarczej, które zasługują na ochronę, choćby topografie układów scalonych, informacje techniczne, technologiczne, handlowe, organizacyjne lub inne mające wartość gospodarczą, a także odmiany roślin. Można zatem mówić o konwencyjnych dobrach własności przemysłowej, których ochrona jest oparta na konstrukcji bezwzględnych praw podmiotowych, oraz o niekonwencyjnych dobrach własności przemysłowej. Zarówno o objęciu ich ochroną, jak i o modelu tej ochrony decyduje ustawodawca.

---

¹ Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51, zał.

Konwencyjny zakres własności przemysłowej w dużej mierze wyznaczył zakres przedmiotowy ustawy z 30.03.2000 r. – Prawo własności przemysłowej. Zgodnie z art. 1 ust. 1: „Ustawa normuje: 1) stosunki w zakresie wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych; 2) zasady, na jakich przedsiębiorcy mogą przyjmować projekty racjonalizatorskie i wynagradzać ich twórców; 3) zadania i organizację Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej «Urzędem Patentowym»”. Z kolei przepis art. 2 stanowi: „Zwalczanie nieuczciwej konkurencji normuje odrębna ustawa”.

Jak widać, ustawa – Prawo własności przemysłowej nie obejmuje zwalczania nieuczciwej konkurencji, a także konwencyjnego dobra, jakim jest nazwa handlowa. Termin „nazwa handlowa” nie jest znany ustawodawstwu polskiemu, natomiast nazwa, pod którą działa przedsiębiorca (firma), jest przedmiotem regulacji Kodeksu cywilnego (art. 43²–43¹⁰ k.c.). Z drugiej strony jej zakres wykracza poza unormowanie konwencyjne, co dotyczy zwłaszcza objęcia ochroną topografii układów scalonych oraz projektów racjonalizatorskich. Poza zakresem ustawy pozostają natomiast nowe odmiany roślin, których ochronę zapewnia ustawa z 26.06.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin², oraz informacje o wartości gospodarczej, które są chronione w ramach ochrony interesu przedsiębiorcy na podstawie ustawy z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji³.

Artykuł 1 ust. 1 pkt 1 p.w.p. zawiera zamknięty katalog dóbr własności przemysłowej, które są przedmiotem praw podmiotowych bezwzględnych. Choć przedmioty tych praw są zróżnicowane, to jednak prawa je chroniące wykazują istotne cechy wspólne. Poza tym, że są prawami podmiotowymi bezwzględnymi, a więc prawami skutecznymi *erga omnes*, których treść wynika z ustawy, są nadto prawami wyłącznymi (zapewniającymi monopol prawny w zakresie korzystania z chronionych dóbr) i prawami majątkowymi. Są ukształtowane jako prawa czasowe (wyjątek stanowi prawo z rejestracji oznaczenia geograficznego) i jako prawa o krajowej skuteczności. Powstają i ustają na podstawie konstytucyjnej decyzji administracyjnej Urzędu Patentowego, po przeprowadzeniu procedury rejestracyjnej, a ich udzielenie jest odpłatne. Z tego względu są więc prawami formalnymi. Formalny charakter tych praw przesądził o objęciu zakresem ustawy – Prawo własności przemysłowej zagadnień związanych z postępowaniem przed Urzędem Patentowym, jak również z ustrojem Urzędu Patentowego.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 p.w.p. przepisy ustawy nie uchybiają ochronie przedmiotów, o których mowa w ust. 1, przewidzianych w innych ustawach. Oznacza to, że ustawodawca przyjął zasadę kumulatywnej ochrony przedmiotów objętych jej regulacją.

² Dz.U. z 2021 r. poz. 213.

³ Dz.U. z 2020 r. poz. 1913.

Część I

**PATENT, PRAWO OCHRONNE NA WZÓR
UŻYTKOWY, PRAWO Z REJESTRACJI
WZORU PRZEMYSŁOWEGO, DODATKOWE
ŚWIADECTWO OCHRONNE**

WSTĘP – PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ NA TLE UREGULOWAŃ NORMATYWNYCH KONWENCJI MIĘDZYNARODOWYCH

Począwszy od wejścia w życie ustawy – Prawo własności przemysłowej, tj. od 22.08.2001 r., prawo patentowe nie jest regulowane odrębną ustawą, lecz stanowi jej wyodrębnioną część. Poprzednia ustawa o wynalazczości¹ straciła swoją moc, aczkolwiek w związku z art. 315 p.w.p. niektóre przepisy prawa materialnego tej ustawy znajdowały zastosowanie do patentów udzielonych pod jej rządami, zwłaszcza w przypadku postępowań związanych z ich unieważnieniem². Niemniej w chwili obecnej to właśnie ta ustawa reguluje kwestie związane z uzyskaniem, eksploatacją i naruszeniem patentów udzielonych przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej na terenie Polski. W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej na kształt i interpretację obecnie obowiązującego prawa patentowego niewątpliwym wpływ wywierają również przepisy prawa europejskiego, chociaż od razu trzeba zaznaczyć, że sama unifikacja prawa patentowego jest raczej wynikiem bezpośredniego wpływu konwencji międzynarodowych, których stroną jest Polska, nie zaś implementacji stosownych dyrektyw unijnych. W odniesieniu do prawa patentowego, oczywiście poza dyrektywami odnoszącymi się w ogóle do własności intelektualnej³, zasadnicze znaczenie ma implementowana do polskiego porządku prawnego dyrektywa w sprawie wynalazków biotechnologicznych⁴. W powiązaniu z regulacją ustawy – Prawo własności przemysłowej zastosowanie znajdują również europejskie rozporządzenia w sprawie dodatkowych świadectw ochronnych dla produktów leczniczych oraz produktów ochrony roślin, na podstawie których – stosownie do art. 75¹ p.w.p. – na terytorium Polski będą udzielane dodatkowe prawa ochronne.

---

¹ Ustawa z 19.10.1972 r. o wynalazczości, Dz.U. z 1993 r. Nr 26, poz. 117 ze zm.

² Taka interpretacja została przesądzona w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego; zob. np. wyrok NSA z 30.10.2013 r., II GSK 904/12, LEX nr 1559044, czy wyrok z 17.04.2013 r., II GSK 163/12, LEX nr 1313699.

³ Jak np. Enforcement Directive, czyli dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 29.04.2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz.Urz. UE L 157, s. 45).

⁴ Dyrektywa 98/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 6.07.1998 r. w sprawie ochrony wynalazków biotechnologicznych (Dz.Urz. WE L 213, s. 13).

Opisując system prawa, na tle którego funkcjonuje ustawa – Prawo własności przemysłowej i zawarta w niej regulacja prawa patentowego, nie sposób nie wspomnieć o uregulowaniach co najmniej niektórych konwencji międzynarodowych, których Polska jest stroną, a które mogą mieć szczególne znaczenie dla sytuacji podmiotów na terenie Polski ubiegających się o swoje prawa z patentu bądź wykonujących te prawa.

W pierwszej kolejności należy wymienić Konwencję o udzielaniu patentów europejskich, czyli konwencję o patencie europejskim (dalej jako KPE), której Polska jest stroną, począwszy od 1.03.2004 r.⁵ Konwencja ta została podpisana w Monachium 5.10.1973 r. i weszła w życie 1.06.1978 r. Oryginalny tekst konwencji został zmieniony w 2000 r. i wszedł w życie 17.12.2007 r. Zmieniony tekst konwencji z 2000 r. ma zastosowanie, chyba że co innego wynika z przepisów wprowadzających. Obecnie członkami konwencji jest 38 państw⁶.

Podkreślić należy, że konwencja o patencie europejskim jest w znakomitej większości przepisów konwencją o charakterze proceduralnym, ustanawiającą reguły związane z uzyskiwaniem patentu europejskiego. Oczywiście znajdują się w niej również przepisy prawa materialnego związane z udzielaniem patentów, a więc statuujące przesłanki zdolności patentowej. Jest to przede wszystkim konwencja ustanawiająca jednolity mechanizm uzyskiwania praw z patentu, niezależnych na poszczególnych terytoriach państwowych.

Konwencja doprowadziła do scentralizowania procesu udzielania patentów skutecznych na wielu terytoriach. Co jednak istotne, patenty te nie tracą charakteru terytorialnego, ponieważ decyzja o udzieleniu patentu europejskiego na wskazanych przez uprawnionego terytoriach prowadzi do udzielenia wiązki patentów skutecznych na poszczególnych terytoriach. Każdy zatem z patentów ma niezależny byt.

Przystąpienie do konwencji o patencie europejskim spowodowało, że na terenie Polski również mogą obowiązywać tzw. patenty europejskie. Patent europejski udzielany jest przez Europejski Urząd Patentowy na podstawie przepisów KPE, na wskazanych przez podmiot ubiegający się o patent terytoriach państw wyznaczonych, będących stronami KPE. Wskazanie przez uprawnionego, że chce uzyskać patent europejski na terenie Polski, o ile patent taki zostanie udzielony, wymaga jego walidacji, stosownie do art. 65 KPE, w przeciwnym wypadku patent europejski uznawany jest za nieważny na terytorium Polski od chwili jego udzielenia. Walidacja oznacza konieczność przetłumaczenia opisu patentowego, zawierającego zastrzeżenia, opis i rysunki, na język polski i ogłoszenia tego tłumaczenia, zgodnie z przepisami ustawy z 14.03.2003 r. o dokonywaniu europejskich

⁵ Dz.U. z 2004 r. Nr 79, poz. 737 ze zm. i uzup.

⁶ Informacje o liczbie członków konwencji o patencie europejskim pochodzą ze strony internetowej Europejskiego Urzędu Patentowego: www.epo.org

zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej⁷. Polska nie przystąpiła bowiem do tzw. porozumienia londyńskiego, które zwalnia podmioty uprawnione z obowiązku tłumaczenia całego opisu patentowego⁸.

Walidowany w Polsce patent europejski jest traktowany na równi z patentem udzielonym przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów ustawy – Prawo własności przemysłowej. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o dokonywaniu europejskich zgłoszeń uprawniony z patentu europejskiego nabywa takie same prawa, jakie przyznaje patent udzielony na podstawie ustawy – Prawo własności przemysłowej. Postanowienie to wydaje się zbędne, ta zasada bowiem została w sposób jasny sprecyzowana w samej konwencji o patencie europejskim. Stosownie bowiem do art. 2 ust. 2 KPE: „Patent europejski posiada w każdym umawiającym się państwie, dla którego został udzielony, ten sam skutek i podlega tym samym warunkom, co patent krajowy udzielony przez to państwo, chyba że niniejsza konwencja stanowi inaczej”. Oznacza to, że patent europejski na terytorium państwa, na którym obowiązuje, będzie podlegał właściwym regulacjom prawa krajowego, w tym przypadku ustawy – Prawo własności przemysłowej.

Konwencja o patencie europejskim przewiduje dwa wyjątki, gdy konieczne będzie bezpośrednie stosowanie przepisów konwencji. Pierwszy dotyczy naruszenia patentu europejskiego. Jeżeli sąd w Polsce będzie terytorialnie właściwy do rozpatrywania powództwa o naruszenie patentu europejskiego, wówczas będzie zobowiązany do oceny naruszenia patentu w aspekcie przedmiotowym oraz bezpośredniego stosowania art. 69 KPE i dołączonego do niego tzw. protokołu interpretacyjnego. W tym zakresie art. 63 ust. 2 p.w.p. zostanie wyłączony jako podstawa prawna oceny naruszenia, co nie oznacza, że rezultat oceny istnienia naruszenia nie byłby taki sam. Podkreślić bowiem należy, że jego formuła, co nie budzi wątpliwości, wzorowana jest na art. 69 KPE. Nakaz tożsamego traktowania przez organy krajowe patentów europejskich z patentami krajowymi, wynikający z art. 2 ust. 2 KPE, działa bowiem nie tylko na korzyść patentów europejskich w stosunku do patentów krajowych, ale także na odwrót. Patenty krajowe powinny dawać podmiotom z nich uprawnionym taką samą ochronę, jaka wynika z patentu europejskiego, tak aby nie byli oni, w porównaniu z uprawnionymi z patentu europejskiego, dyskryminowani. Stąd też wiele państw, w tym również Polska, aby zapewnić uprawnionym z patentów krajowych taki sam poziom ochrony, jaki uzyskaliby na podstawie patentu europejskiego, wprowadza do swojego ustawodawstwa wewnętrznego przepisy o brzmieniu odpowiadającym art. 69 KPE.

Patent europejski może być z kolei unieważniony jedynie z przyczyn wskazanych w art. 138 KPE. Pomimo że organem właściwym do unieważnienia patentu europejskiego jest właściwy organ państwa, na terytorium którym żąda się unieważnienia,

⁷ Dz.U. z 2016 r. poz. 2.

⁸ Agreement on the application of Article 65 EPC – London Agreement z 17.10.2000 r., dostępne na stronie: <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/london-agreement.html>

to również w tym przypadku jest on zobowiązany stosować bezpośrednio przepisy konwencji o patencie europejskim.

Należy podkreślić, że przepisy prawa materialnego zawarte w konwencji o patencie europejskim oraz te zawarte w ustawie – Prawo własności przemysłowej odnośnie do zdolności rejestracyjnej wynalazków cechuje znaczna zbieżność uregulowań, ponieważ zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku ich pierwowzorem były postanowienia konwencji strasburskiej⁹, konwencji paryskiej, a także Porozumienia TRIPS. Mimo że interpretacja dokonywana przez organy Europejskiego Urzędu Patentowego na tle postanowień konwencji o patencie europejskim nie jest wiążąca dla państw-stron tej konwencji w odniesieniu do ich ustawodawstw krajowych, zachowują one w tym zakresie samodzielność, to jednak należy podkreślić, że sądy administracyjnie wielokrotnie zwracały uwagę na potrzebę lub celowość stosowania tej samej wykładni zbieżnych przepisów¹⁰.

Charakteryzując system prawny, w jakim funkcjonuje prawo patentowe, nie sposób pominąć również Porozumienia TRIPS¹¹, które zasadniczo należy uznać za konwencję ustanawiającą standardy w ochronie własności intelektualnej, do których przestrzegania zobowiązują się państwa będące jego stronami. Przepisy Porozumienia TRIPS weszły w życie 1.07.1996 r.¹², jednakże Polska skorzystała z czteroletniego odroczenia stosowania jego postanowień, zgodnie z art. 65 ust. 2 Porozumienia TRIPS. Ustanawiając standardy ochrony, w tym również dla patentów, Porozumienie TRIPS zobowiązuje państwa-strony do przestrzegania stosownych postanowień konwencji paryskiej, a ponadto wprowadza nowe standardy w odniesieniu do: przesłanek określenia zdolności patentowej (art. 27), zakresu uprawnień składających się na chronioną patentem wyłączność (art. 28), ujednoczenia wymogów dotyczących zakresu ujawnienia wynalazku w procedurze zgłoszeniowej (art. 29), dozwolonych ograniczeń patentu (art. 30 i 31), wymogu sądowej kontroli unieważnienia patentu (art. 32), czasu trwania prawa (art. 33) oraz ciężaru dowodu w przypadku patentów na sposób wytwarzania (art. 34). Zgodnie z art. 1 Porozumienia TRIPS na państwach-stronach ciąży obowiązek wprowadzenia tych standardów do swojego ustawodawstwa w taki sposób, jaki państwa te uznają za odpowiedni.

Ponadto Porozumienie TRIPS zawiera wiele ogólnych regulacji odnoszących się do wszystkich praw własności intelektualnej, ustanawiając procedury i środki zaradcze

---

⁹ Konwencja strasburska – The Convention on the Unification of Certain Points on Substantive Law on Patents for Invention, podpisana 27.11.1963 r. w Strasburgu, weszła w życie 1.08.1980 r. Polska nie była stroną tej konwencji. Podkreśla się, że miała ona podstawowe znaczenia dla harmonizacji prawa patentowego w Europie, w szczególności ustanawiając kryteria zdolności patentowej.

¹⁰ Por. np. wyrok NSA z 30.08.2012 r., II GSK 1069/11, LEX nr 1244462.

¹¹ Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143, zał. nr 1.

¹² Obwieszczenie Ministra Spraw Zagranicznych z 12.02.1996 r. w sprawie publikacji załączników do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), Dz.U. Nr 32, poz. 143 (załącznik).

związane z egzekwowaniem praw własności intelektualnej. Podkreślić należy, że państwa są uprawnione do wprowadzenia ochrony dalej idącej, niż to wynika z Porozumienia TRIPS, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z jego postanowieniami. W świetle art. 1 Porozumienia TRIPS nie budzi wątpliwości, że postanowienia tego porozumienia same w sobie nie kreują na rzecz podmiotów praw i obowiązków, gdyż wymagają implementacji przez państwa-strony do ustawodawstwa wewnętrznego. Ustawa – Prawo własności przemysłowej implementowała wskazane wyżej postanowienia TRIPS dotyczące materialnego prawa patentowego i wydaje się, że co do zasady pozostają one zgodne z tymi wymogami. Interpretując poszczególne przepisy, sądy niejednokrotnie dokonują wykładni obowiązujących przepisów z odwołaniem się do postanowień Porozumienia TRIPS¹³. Jednakże wiele sporów w związku z Porozumieniem TRIPS, także w Polsce, dotyczyło zagadnienia bezpośredniego stosowania tego aktu w odniesieniu do tych praw, które po jego wejściu w życie nadal obowiązywały i podlegały dalszej regulacji ustawodawstwa niezgodnego z Porozumieniem TRIPS¹⁴.

Kolejna konwencja międzynarodowa, na którą należy zwrócić uwagę, to Układ o współpracy patentowej sporządzony w Waszyngtonie 19.06.1970 r. (dalej PCT¹⁵). Polska przystąpiła do tej konwencji w 1990 r.¹⁶ Reguluje ona zasady składania tzw. międzynarodowych zgłoszeń i wstępnego badania wynalazku pod kątem spełniania przez dane rozwiązanie przesłanek zdolności patentowej. Konwencja ta prowadzi do scentralizowania procedury zgłaszania wynalazków w państwach będących jej stronami, przeprowadzenia badań w stanie techniki oraz wstępnej oceny ich patentowalności. Pozwala zatem na uniknięcie powtarzania pewnej liczby bardziej lub mniej podobnych czynności w postępowaniu o udzielenie patentu w każdym z państw, w którym uprawniony chciałby ubiegać się o ochronę¹⁷.

Zgłoszenie międzynarodowe wskazujące państwa, w których uprawniony zamierza ubiegać się o ochronę, składane jest w jednym urzędzie, zwanym urzędem przyjmującym. Zgłoszenie takie po uzyskaniu daty zgłoszenia międzynarodowego jest równoznaczne z wniesieniem zgłoszenia we wskazanych państwach. W konsekwencji uprawniony unika zgłaszania swojego rozwiązania w poszczególnych urzędach krajowych i nie musi prowadzić w każdym z państw procedury zgłoszeniowej. Złożenie zgłoszenia międzynarodowego powoduje, że urząd przyjmujący, po weryfikacji przesłanek formalnych zgłoszenia, przystępuje do tzw. międzynarodowego poszukiwania w stanie techniki, a następnie dokonuje publikacji zgłoszenia. Na urządzie przyjmującym ciąży również

¹³ Zob. wyrok SN z 23.10.2013 r., IV CSK 92/13, „Biuletyn Sądu Najwyższego” 2013/11.

¹⁴ Zob. wyrok SN z 10.02.2006 r., III CSK 112/05, OSNC 2007/5, poz. 73; zob. też np. wyrok portugalskiego Sądu Najwyższego z 15.11.2007 r. w sprawie Merck Genericos v. Merck & Co. and Merck, Sharp & Dohme, IIC 2010/5, s. 614–616.

¹⁵ Ang. Patent Cooperation Treaty.

¹⁶ Dz.U. z 1991 r. Nr 70, poz. 303 z uzup.

¹⁷ L. Gruszow, *Uzyskiwanie patentów europejskich w trybie międzynarodowym (EURO – PCT)*, Warszawa 2002, s. 24–25.

W opracowaniu kompleksowo omówiono regulację prawną wynalazków, znaków towarowych, wzorów przemysłowych, oznaczeń geograficznych oraz innych dóbr niematerialnych, zawartą w ustawie – Prawo własności przemysłowej.

W publikacji autorki szeroko odniosły się do ostatniej dużej nowelizacji Prawa własności przemysłowej dotyczącej m.in. uszczegółowienia określenia wynalazku, określenia wymogu jednolitości zgłoszenia wynalazku, wprowadzenia do polskiego porządku prawnego instytucji ograniczenia patentu poprzez zmianę zastrzeżeń patentowych. Omówione zostały także zmiany do Kodeksu postępowania cywilnego polegające na wprowadzeniu postępowania w sprawach własności intelektualnej.

Rozważania zawarte w książce – w szczególności dotyczące patentu, dodatkowego świadectwa ochronnego, prawa ochronnego na znak towarowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego i oznaczenia geograficznego – zostały bogato zilustrowane przykładami z orzecznictwa sądów powszechnych i sądów administracyjnych, a także Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Publikacja będzie przydatna przede wszystkim rzecznikom patentowym, adwokatom, radcom prawnym i sędziom.

Ewa Nowińska – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, wieloletni kierownik Zakładu Prawa Konkurencji i Środków Masowego Przekazu w Katedrze Prawa Własności Intelektualnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego; radca prawny; arbiter w Sądzie Polubownym przy Krajowej Izbie Gospodarczej oraz w Sądzie ds. Domen przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji; autorka wielu publikacji z zakresu prawa własności intelektualnej.

Urszula Promińska – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, wieloletni kierownik Zakładu Prawa Własności Przemysłowej w Katedrze Prawa Gospodarczego i Handlowego Uniwersytetu Łódzkiego; autorka ponad 100 publikacji z zakresu prawa handlowego, a także prawa własności przemysłowej.

Krystyna Szczepanowska-Kozłowska – profesor doktor habilitowany nauk prawnych, kierownik Katedry Prawa Własności Intelektualnej i Dóbr Niematerialnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; radca prawny; specjalistka w zakresie prawa cywilnego i prawa własności przemysłowej; autorka wielu publikacji z zakresu prawa własności przemysłowej.

9788382234992 W01P01

ISBN 978-83-8223-499-2

9 788382 234992

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL